

L'Observatori Estadístic de l'Euram de l'Institut Ignasi Villalonga és el primer centre que radiografia la realitat econòmica de l'Euroregió de l'Arc Mediterrani. No es tracta de xifres i prou, sinó d'una informació essencial en la presa de decisions dels empresaris. Parlem amb José Luís Cervera, coordinador de l'Observatori i director de la consultora Dvstat.

Què és l'Observatori Estadístic de l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (Euram)?

—És un centre d'estudis integrat dins l'Institut Villalonga d'Economia i Empresa (IIVEE) que aplega informació oficial aportada per organismes productors d'estadística. Es tracta d'informació procedent de l'Institut Català d'Estadística, de l'Institut Valencià d'Estadística, l'Institut Balear d'Estadística i l'Institut Nacional d'Estadística espanyol.

—Dins l'Euram també hi ha Andorra i la Catalunya Nord. Per què no apareixen a les estadístiques?

—Allò que no fem en cap cas des de l'Observatori és produir les dades. Recopilem les d'altres fonts, però no en fabriquem nosaltres. Per això ens diem Observatori i no oficina estadística. El fet de no tenir per a totes les regions la mateixa informació estadística és una mancança. En el cas d'Andorra, no hi ha un institut d'estadística, però sí un departament d'estudis, que no té una producció d'estadística tan abundant com la de la resta de les fonts consultades. En el cas de l'estat francès, l'INSEE, no dona tanta importància a la desagregació per regions com es dona a l'estat espanyol,

“O invertim en capital humà o no serem competitius”

amb la qual cosa no podem tenir dades de la Catalunya Nord.

—Quina importància té per als agents econòmics el fet de disposar d'estadístiques?

—Tots els agents econòmics i socials necessiten informació per a prendre decisions d'inversió, contractació, planificació de producció, de comerç exterior... La informació estadística és necessària per a prendre decisions en l'àmbit

empresarial i en l'àmbit polític. Sense informació, i només amb la intuïció, és impossible de prendre cap decisió empresarial. L'àmbit geogràfic en què ens movem és molt local. Treballem la regió de l'Euram, però els empresaris també necessiten informació de més països i això és un dèficit que volem cobrir en la pròxima monografia, incloent-hi temes sobre internacionalització d'empreses.

—Són comparables les dades que arreblegueu des de diverses fonts?

—La metodologia per a produir les dades està harmonitzada, generalment a nivell de tota la Unió Europea. Totes les dades que es produeixen a la UE són harmonitzades i això significa que la metodologia és la mateixa. La manera com es mesura l'IPC per a Catalunya és la mateixa que la de Dinamarca. En canvi, no utilitzem dades estadístiques procedents de l'empresa privada.

—Per tant, els indicadors són els més semblants possibles als que podria oferir un estat?

—Són dades oficials perfectament comparables entre si. No seria possible comparar-lo, per exemple, amb dades del Japó, perquè no s'hi fa servir la mateixa metodologia.

—Quins camps investigueu?

—Dins de la sèrie d'estadístiques ràpides n'hem fet una d'innovació tecnològica, infraestructures del transport, energia, però també de qüestions socials, com ara capital humà, mercat laboral i demografia. Cobrim tant aspectes econòmics com socials. En un futur treballarem també aspectes de territori i de medi.

—De totes les dades que ja heu extret, es pot dir que l'Euram té un

Els treballs de l'Observatori

L'IIVEE va engegar l'any 2005 l'Observatori Estadístic de l'Euram, l'únic organisme que ofereix informació conjunta per a l'Euroregió. En formen part la companyia Devstat —que també treballa per a la Comissió Europea—, la Universitat Politècnica de València i la Universitat d'Elx. Els treballs de l'Observatori (que es poden consultar a la pàgina web www.iivee.org) es distribueixen en tres vessants:

■ **Estadístiques ràpides:** informació estadística de caràcter estructural sobre turisme, innovació, transport, energia, capital humà i, pròximament, evolució de la població i teixit empresarial.

■ **Butlletí de conjuntura:** publicació mensual, amb dades de producció de béns i serveis, preus, ocupació i l'anàlisi d'un sector econòmic.

■ **Monografies de l'Euram:** treball d'anàlisi de dades estadístic acompanyat d'articles de reflexió d'experts universitaris i centres d'investigació. De moment, es va publicar, l'any passat, *La innovació a l'Euram*.

comportament diferent de la resta de l'estat espanyol?

—No, no hi ha gaires diferències. En general, hi ha tres o quatre aspectes semblants per a tot l'estat espanyol i que tenen una importància cabdal. En primer lloc, tenim un capital humà poc format —i això és responsabilitat dels empresaris, l'administració i els treballadors—, que coincideix amb la nostra estructura econòmica. Tenim una indústria de tecnologia mitjana-baixa que no requereix personal altament qualificat i un sector serveis que no requereix un grau de formació alt. Per tant, el nostre capital humà s'ha de potenciar, però, com que això no es fa, resulta que el nivell d'innovació tecnològica de les empreses de l'Euram és molt baix. Ens trobem molt per sota dels nivells d'algunes altres regions europees. La conseqüència de tot plegat és que com la nostra indústria disposa d'una tecnologia mitjana i baixa i no tenim el capital humà ni els recursos per a innovar, no continuarem essent competitius. Cal que quede clar que o invertim en capital humà o no serem competitius.

—**Hi ha economistes que apunten a la necessitat que la indústria prenga el relleu a la construcció. Això és possible?**

—Es impossible que, amb l'estructura industrial actual, la indústria prenga el relleu a la construcció. No som competitius ni productius. Per una altra banda, veiem que moltes empreses van potenciant els departaments comercials, perquè compten amb xarxes de venda a l'exterior ja consolidades i, per contra, volen traslladar la producció. Es volen transformar d'empreses industrials en empreses comercials del mateix producte.

—**Quines són les diferències dins les regions de l'Euram?**

—El fet que les Balears siga una regió insular i, a més, centrada en el sector del turisme fa que tinga una estructura econòmica completament diferent de la de Catalunya o del País Valencià.

—**I les semblances?**

—Per exemple, tenim una indústria prou semblant a Catalunya i País Valencià. En general, es tracta d'economies molt obertes al comerç exterior i on aquest té un pes molt important en els resultats del sector de la indústria.

—**El Fons Monetari Internacional acaba de rebaixar les expectatives de creixement econòmic als Estats Units**

Estadística i país

L'opinió de **Miquel Payeras**

Possiblement, la U.S. Census Bureau ha fet més per crear els Estats Units que qualsevol altre departament del govern federal. La Declaració d'Independència fou signada el 4 de juliol de 1776, però les tretze colònies no foren un país estructurat fins a l'aprovació de la Constitució de 1788. Doncs bé, una de les primeres

feines del govern federal fou crear la U.S. Census Bureau (o Oficina del Cens dels Estats Units). Per fer el país. El 1790, només dos anys després de la Constitució, ja tenia el primer cens de població fet. La mateixa oficina, el 1890 declarava oficialment "el tancament de la frontera de l'oest" i, per tant, que el *Destí Manifest* s'havia complert. Els Estats Units d'Amèrica havien nascut tal com gairebé són a l'actualitat. El 1900 el Census Bureau feia el primer cens de població complet del país: 76 milions d'habitants.

L'estadística no és cap passatemps. És un instrument essencial per a un país. No hi ha país sense estadística pròpia. El cas dels EUA ho prova. Però passem a un altre indret. Bé us deu sonar aquesta data: 1715. Doncs bé, després de la victòria borbònica, una de les preocupacions del govern espanyol fou... Ho endevineu? Cert. Fer un cens de població. El primer intent, això sí, resultà un desastre. Va ser el cens d'Aranda, de 1768. No fou fins el de Floridablanca, el 1787, quan l'estat espanyol es conegué a sí mateix.

Els censos estadístics, tota l'estadística, no són simples nombres. Donen molta informació i, sovint, ha estat utilitzada perversament. Sabeu qui foren uns veritables genis de l'estadística del segle XX? Els nazis. Tot just ocupat el poder, el partit nazi creà una oficina d'estadística. Tenia per missió analitzar a fons la població per tal d'esbrinar qui era ari i qui no ho era. La IBM —fundada, amb un altre nom, per un americà d'origen alemany— donà als nazis —a través d'empresa subsidiària— la tecnologia de les targetes foradades que els permeté de fer un cens perfecte. Identificava exactament el grau de puresa i impuresa de cada ciutadà. A l'hora d'executar la *solució final* fou fàcil. Molts jueus no delatats per trets físics típics ni per cap activitat religiosa, ni *sospitosa* de cap altra mena, no entenien com els podien localitzar tan fàcilment. L'estadística n'era la resposta.

L'estadística és una arma política d'importància estratègica. Si creeu un teatre i el voleu anomenar *nacional*, ningú no us dirà res. Proveu de fer això mateix amb un institut d'estadística. De nacional, a l'estat espanyol, només n'hi ha un: l'INE.

Amb estadística pròpia hi haurà país o no. Però sense estadística, és impossible.

i Europa. Com penseu que pot afectar això les exportacions de l'Euram?

—L'FMI ha rebaixat les expectatives de França i Alemanya especialment, i aquestes són les principals destinacions dels nostres productes. Per tant, és lògic de pensar que hi haurà alguna repercussió en la nostra economia i en la nostra indústria.

—**Quin efecte té això sobre el mercat laboral? Les darreres dades de la desocupació són força roïnes...**

—Lògicament, llevat que es recicle la

força de treball en uns altres sectors... però això exigeix un capital humà en el qual no s'ha invertit, ni els treballadors han tingut l'incentiu de formar-se més perquè era prou fàcil de trobar un lloc de treball a la indústria; ni els empresaris no havien tingut aqueix incentiu d'innovar o qualificar el seu personal perquè els anava prou bé així. De sobte, ens hem trobat que tenim un nivell de formació que no és suficient per a afrontar els reptes.

V. Tena